

PROGRAMA "ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ"

Grupul țintă: elevii din clasele a V-a și a VI-a

Notă de prezentare:

Programa școlară reprezintă o componentă esențială a Curriculumului național pentru clasele a V-a – a VIII-a din învățământul gimnazial. Elaborată în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale, programa școlară pentru clasele a V-a – a VIII-a pentru programul "Școală după Școală" reprezintă un document reglator, coerent, care are în vedere finalitățile învățământului și profilul general de formare a elevului. Programa cuprinde sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană. Pe baza acestor repere, precum și a altor componente ale mediului educațional, a fost stabilit un sistem de competențe generale pentru ciclul gimnazial, din care au fost derivate competențele specifice. Programa școlară fundamentează activitatea profesorilor, facilitează identificarea și abordarea temelor de interes disciplinar, precum și a celor de tip pluri-, inter- și transdisciplinar, reglementând, totodată, demersurile de proiectare a resurselor educaționale pentru procesul de predare - învățare - evaluare. Pornind de la specificul științific, disciplinele de studiu, prin dimensiunea lor reflexivă sunt responsabile pentru înțelegerea lumii înconjurătoare și asumarea valorilor, iar prin dimensiunea lor acțională și aplicativă oferă posibilitatea identificării de soluții și rezolvării de probleme. Sistemul metodologic propriu de investigare a realității, precum și posibilitatea de ancorare a demersului explicativ în actualitate, în realitatea lumii contemporane, au determinat reconstruirea programei școlare din perspectiva satisfacerii nevoilor de dezvoltare ale elevilor, prin intermediul unor **servicii educaționale integrate adaptate nevoilor membrilor grupului țintă**, conform **Activității A1**, menționată în proiect. Programa abordează atât problematica specifică domeniilor „clasice”, cât și problematica rezultată din interacțiunea altor domenii. Componentele programei sunt utilizate în forme și asocieri diferite în raport cu specificul disciplinelor școlare, cu competențele și conținuturile propuse, precum și cu disponibilitățile educaționale ale elevilor. Toate acestea concurează la îndeplinirea **Subactivității A1.2**, prevăzută în cadrul proiectului,

creșterea calității actului educațional și îmbunătățirea rezultatelor școlare prin programe de tip afterschool.

Finalitățile disciplinelor de studiu pentru gimnaziu se subsumează idealului educațional, așa cum este el definit în Legea 1/2011. În ciclul gimnazial disciplinele își asumă:

- dezvoltarea unor elemente legate de gândirea critică;
- dezvoltarea competențelor de lucru cu surse științifice și de informare și plasarea lor în context;
- formarea capacității de analiză și evaluare a motivațiilor acțiunii umane, de decelare a relației dintre acțiunea umană și valorile unei societăți democratice;
- formarea unor mecanisme intelectuale care să prevină apariția de stereotipii, să combată discriminarea și xenofobia;
- să stimuleze asumarea multiculturalității și a perspectivelor multiple;
- să ofere suport celorlalte discipline din aria curriculară, dar și din alte arii curriculare.

Pentru elevi, conținuturile abordate contribuie la:

- construirea unui referențial obiectiv la care pot fi raportate elemente, fenomene, procese, sisteme și structuri din discipline școlare diferite și domenii ale cunoașterii;
- identificarea și explicarea unor constatări (și adevăruri), rezultante ale interacțiunii dintre componentele mediului terestru natural și cele ale societății omenești, precum și ale interacțiunii globale om-natură;
- investigarea într-o formă specifică, adaptată la niveluri diferite de înțelegere a realității oferite de orizontul local în contextul existențial zilnic;
- identificarea unor răspunsuri și soluții care au la bază exemple din viața cotidiană. În concordanță cu direcțiile de dezvoltare ale Curriculumului național, programa școlară are în vedere:

- conceptualizarea și transpunerea competențelor-cheie în curriculum într-o abordare unitară pe parcursul fiecărui an de studiu și pe parcursul învățământului gimnazial;
- definirea unui set adecvat de competențe generale și specifice, competențe ce pot fi formate la elevi prin conținuturile propuse, prin metodologia didactică folosită, care vizează accentuarea dimensiunii aplicative a cunoașterii;
- construirea demersului educațional pornind de la nevoile de dezvoltare ale elevului;
- utilizarea unor conținuturi și activități de învățare cât mai variate pentru dezvoltarea întregului potențial de care dispune fiecare elev;
- abordarea interdisciplinară a conceptelor și a fenomenelor, în vederea oferirii unei perspective complexe asupra realității.
- cunoașterea unor elemente fundamentale, lexicale și gramaticale, comune limbiiilor studiate;
- stabilirea unor asocieri elementare între limba română, limbile romanice și alte limbi;
- înțelegerea rațională a mecanismului esențial de generare a mesajului în comunicare;
- dobândirea unor competențe esențiale referitoare la cultură și civilizație;
- asumarea valorilor etice și a idealurilor umaniste, necesare propriei dezvoltări afective și morale.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- *Nota de prezentare*
- *Competențe generale*
- *Competențe specifice și exemple de activități de învățare*
- *Conținuturi/studii de caz*
- *Sugestii metodologice*

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studierea istoriei pe parcursul întregului ciclu de învățământ gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape succesive în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor.

Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de **activități de învățare**, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. În conformitate cu legislația în vigoare, cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă și particularităților colectivităților de elevi cu care lucrează. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor. Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare, oferind suport pentru proiectarea demersului didactic și pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Competențe generale

1. **Receptarea de mesaje orale și scrise simple, de mesaje artistic-vizuale**
2. **Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând diferite tipuri de limbaj în contexte variate**
3. **Valorificarea elementelor de limbă, cultură și civilizație în dezvoltarea personalității și în asumarea identității socioculturale**

4. **Adoptarea unui comportament conform regulilor specifice, pe parcursul organizării, practicării și participării ca spectator la activitățile de educație fizică și sport**
5. **Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană**
6. **Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale și scrise simple, de mesaje artistic-vizuale

1.1 Identificarea unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate sau din lucrări muzicale sau plastice

- exerciții de lectură predictivă;
- extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text continuu/discontinuu/multimodal; – imaginarea unei continuări a întâmplărilor narate;
- exerciții ghidate de lectură a imaginii;
- exerciții de identificare a elementelor importante din text, pe baza achiziționării și a ordonării noilor informații.
- identificarea stărilor/emoțiilor/sentimentelor emițătorului din diferite texte sau lucrări muzicale și plastice;
- recunoașterea vorbitorului din diferite înregistrări audio, făcute de elevi, având drept criteriu o idee enunțată anterior de acesta într-un pliant/bilet;
- completarea unor enunțuri date, referitoare la diferite aspecte, folosind cuvinte din textele ascultate;

– identificarea elementelor nonverbale/paraverbale care facilitează comunicarea, transferându-le în alte situații de comunicare.

1.2. Selectarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare – mimarea unei situații de comunicare;

– completarea unei fișe de evaluare a comportamentului nonverbal pentru participanții la un dialog pe o temă familiară;

– elaborarea unor reclame.

1.3. Observarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând aspectele pozitive și pe cele care necesită îmbunătățire, pe baza unor criterii simple oferite de profesor

– exerciții de citire fluentă și expresivă a textului scris;

– antrenare în dialoguri simple, pe teme de interes, de tipul „întrebare – răspuns”, pentru a verifica dacă mesajul textului a fost înțeles

– exerciții de discriminare a mesajului unei comunicări în funcție de comportamentul diferit al interlocutorilor;

– compararea comportamentelor interlocutorilor dintr-o secvență de film sau dintr-o imagine

1.4. Recunoașterea unor repere spațiale (stânga, dreapta, aici, acolo, pe, sub, în, în fața, în spatele)

- Indicarea poziției prin mișcarea mâinii

- Schimbarea poziției unui obiect în funcție de un enunț

- Realizarea unui desen pentru a situa în spațiu (ex. o pisică într-o cutie, un copil pe un pat, un creion sub un penar etc.)

1.5. Identificarea unor aspecte culturale simple

- Vizionarea unor secvențe scurte din filme de animație
- Audierea de cântece simple
- Vizionarea unui generic de la o emisiune pentru copii / tineret

2. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând diferite tipuri de limbaj în contexte variate

2.1. Realizarea unei interacțiuni verbale cu diferiți interlocutori, în limba română și în limba franceză, prin inițierea, menținerea, încheierea conversației/discuției, folosind strategii simple de ascultare activă

- construirea unei comunicări dialogate folosind formule specifice date;
- exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formulelor de prezentare;
- continuarea unui dialog pe o temă dată.

2.2. Manifestarea unui comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i) în interacțiunea față-în-față sau în cea mediată, prin gestionarea emoțiilor

- exerciții de ascultare activă, selectând un enunț/mai multe enunțuri care exprimă o atitudine a unui interlocutor în comunicare;
- exerciții de exprimare orală a ideilor, pornind de la texte citite/auzite sau lucrările artistice prezentate;
- completarea unor enunțuri cu elemente care să exprime manifestarea atenției și a empatiei față de interlocutori (de exemplu: formule de adresare, formule de politețe).

2.3. Formularea ideilor principale și a temei din texte narative simple, monologate și dialogate, sau din lucrări muzicale sau plastice

- identificarea cuvintelor-cheie dintr-un text monologat/dialogat;
- recunoașterea reperelor spațiale și temporale dintr-un text monologat, dialogat sau dintr-o lucrare de artă, cartografică;
- transcrierea unor cuvinte/grupuri de cuvinte ilustrative pentru tema textului oral;
- extragerea ideilor principale din diferite texte.

2.4. Prezentarea orală, în scris sau prin alte mijloace (artistice, cartografice) pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite sau de la lucrări muzicale sau plastice

- exerciții de ordonare cronologică a unor informații și idei dintr-un set de texte sau lucrări cu aceeași temă;
- reluarea unei idei/informații audiate, citite, prezentate;

2.5. Participarea la proiecte de grup în care se elaborează, cu sprijin, mesaje scurte

- realizarea unui afiș pentru un eveniment
- realizarea unui album al clasei cu scurte mesaje personale
- alcătuirea unei colecții de fotografii însoțite de scurte enunțuri de prezentare
- realizarea unui calendar al sărbătorilor și afișarea acestuia în clasă
- confecționarea unei felicitări și scrierea unui mesaj simplu uzual sau a unui mesaj personalizat
- realizarea unui schimb de felicitări de 1 iunie / pentru o sărbătoare specifică

2.6. Manifestarea deschiderii pentru a participa la scurte interacțiuni sociale

- Practicarea formulelor conversaționale, a convențiilor de comunicare

- Joc de rol pe teme la alegerea elevilor
- Pantomimă și ghicirea personajului / acțiunii

3. Valorificarea elementelor de limbă, cultură și civilizație în dezvoltarea personalității și în asumarea identității socioculturale

3.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative

- emiterea de instrucțiuni pentru colegi, folosind corect flexiunea verbală și nominală;
- exerciții de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală și nominală;
- exerciții de folosire a elementelor verbale, nonverbale și paraverbale adecvate contextului și scopului vizat (mesaje orale diverse, ficționale și nonficționale/literare și nonliterare);

3.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative

- completarea unor enunțuri cu faptele de limbă omise;
- înlocuirea unor noțiuni gramaticale cu altele, potrivite;
- transformarea unor forme gramaticale în altele, cerute de context sau impuse de sarcină;
- aplicarea în contexte noi și autentice a noilor achiziții lingvistice;
- crearea unor jocuri de cuvinte, jocuri ortografice etc.

3.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare

– analiza unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse;

– exerciții care să necesite utilizarea dicționarelor ortoepice.

3.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă

– identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri;

– aplicarea cunoștințelor dobândite prin jocuri/rebusuri;

– exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date;

– identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context.

3.5. Redactarea unor texte valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

– redactarea unor texte cu respectarea normei gramaticale în vigoare.

4. Adoptarea unui comportament conform regulilor specifice, pe parcursul organizării, practicării și participării ca spectator la activitățile de educație fizică și sport

4.1. Punerea în practică a unor activități motrice în formații de adunare, de deplasare și de lucru, conform specificului acestora

- integrarea și acționarea conform comenzii în formațiile de adunare

- recunoașterea și păstrarea locului stabilit în formațiile de deplasare

- păstrarea ordinii la execuție în cadrul formațiilor de lucru - cooperarea cu partenerul în formația de lucru pe perec

- primirea și oferirea asistenței și sprijinului în relația cu un coleg, în efectuarea elementelor acrobatică cu un grad crescut de dificultate

- aprecierea evoluției colegilor de grupă, la executarea elementelor, liniilor și a exercițiului acrobatic liber ales

- recepționarea greșelilor de execuție semnalate și luarea măsurilor de corectare a acestora

4.2. Manifestarea pe parcursul activităților a atitudinii de respect față de regulile stabilite

- respectarea întocmai a regulilor stabilite în activitățile de exersare

- încadrarea în prevederile regulilor stabilite pentru întreceri

- utilizarea eficientă a posibilităților create de adaptare a regulilor oficiale

- realizarea, în timp, a unor execuții în condiții cât mai apropiate de prevederile regulamentare oficiale

- observarea și semnalarea încălcării regulilor adaptate de către partenerii de activitate

- acceptarea consecințelor stabilite în cazul încălcării unor reguli

- conformarea față de criteriile de stabilire a câștigătorilor întrecerilor

4.3. Manifestarea atitudinii de respect față de partenerii și adversarii din întrecere

- acordarea și primirea de sprijin și ajutor în efectuarea elementelor și procedeele tehnice, din partea partenerilor

- încurajarea coechipierilor pe parcursul desfășurării întrecerilor

- acționarea regulamentară în relația cu adversarul în timpul întrecerilor

- felicitarea partenerilor și a adversarilor în situațiile de câștigători ai întrecerilor

4.4. Evaluarea propriului randament în activitățile sportive

- evaluarea eficienței acțiunilor proprii în realizarea rezultatului pozitiv al grupului

- evaluarea eficienței acțiunilor proprii în realizarea rezultatului negativ al grupului
- analiza contribuției personale la realizarea scorului general al întrecerii/concursului
- analiza cauzelor randamentului scăzut al acțiunilor proprii

5. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

5.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

- observarea directă/indirectă a unor elemente, fenomene și procese geografice
- utilizarea informațiilor geografice referitoare la diferite fenomene/procese geografice în contexte noi (explicarea unor aspecte ale realității înconjurătoare)
- formularea unor întrebări sau probleme geografice cu privire la o situație reală
- explicarea elementelor reprezentate pe imagini provenite din diferite surse
- elaborarea unei schițe de proiect pentru soluționarea unei probleme geografice
- derularea unui demers investigativ simplu pentru verificarea unei ipoteze de lucru
- propunerea unor soluții la întrebări sau probleme geografice

5.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii

- ordonarea elementelor geografice după criterii cantitative
- selectarea elementelor geografice după criterii calitative
- organizarea elementelor geografice după modul lor de succesiune
- organizarea elementelor după caracteristici spațiale
- ordonarea elementelor în funcție de criterii de timp

5.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

- aplicarea metodelor de măsurare și de gestionare a timpului necesar învățării
- aplicarea metodelor/tehnichilor de orientare în spațiu în activitatea cotidiană
- elaborarea unui plan simplu de măsuri privind combaterea / diminuarea efectelor unor fenomene naturale în orizontul local
- prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene/personale
- precizarea unor reguli de comportament ce trebuie respectate în diferite situații ipotetice de risc din orizontul local
- descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea anumitor reguli specifice
- completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament, pentru diferite situații ipotetice de

5.4. Descrierea patrimoniului local, național utilizând diverse surse

- identificarea particularităților diferitelor regiuni/teritorii din perspectiva cunoașterii geografice, istorice și culturale
- identificarea categoriilor de patrimoniu local, național folosind diferite surse de documentare
- elaborarea de proiecte privind diversitatea patrimoniului local, național,
- propunerea unor măsuri/soluții de conservare și protecție a diversității patrimoniului local, național pentru formarea de atitudini și comportamente civice

6. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

6.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru

- utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup

- folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice
- identificarea consecințelor interacțiunii culturale în evoluția comunităților umane
- analiza unor evenimente istorice prin utilizarea surselor care oferă perspective multiple
- identificarea valorilor comune ale religiilor pe baza surselor
- alcătuirea unor jurnale cu impresii, sentimente și rezultate ale activității personale/de echipă
- realizarea de produse care să fie rezultatul dialogului și negocierii în cadrul unei echipe de lucru

6.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice

- alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate
- identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite
- realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului

6.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane

- alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment/ act decizional pentru evoluția unor comunități umane
- completarea unor organizatori grafici, care să cuprindă decizii și consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia
- exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și perioade istorice folosind surse variate

Sugestii metodologice

Prezentul curriculum își propune să formeze competențe, valori și atitudini prin demersuri didactice care să coreleze explicit conținuturile învățării cu practica instruirii eficiente, ceea ce implică revalorificarea resurselor educaționale (metode, mijloace) legitimate de practică și utilizarea unor resurse moderne.

Prin modul de abordare a întregului demers didactic reglementat prin programa școlară actuală, fiecare profesor trebuie să aibă capacitatea de construire a situațiilor și a activităților de învățare asociate competențelor specifice și conținuturilor, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse a tuturor elevilor, dar și maximizarea posibilităților individuale de dezvoltare intelectuală și profesională. Astfel, este necesară concretizarea elementelor programei în activități de învățare adecvate, în urma parcurgerii cărora să existe un progres semnificativ, evaluabil. Un rol foarte important îi revine profesorului, care poate completa lista activităților de învățare din programa școlară, în funcție de specificul clasei/grupeii. Ca elemente inovative se evidențiază aplicațiile practice și studiile de caz.

Pentru formarea competențelor generale și specifice, este important ca profesorul să-și orienteze demersul didactic spre realizarea unor tipuri de activități de învățare care să vizeze:

- utilizarea metodelor legitimate și validate în practica școlară, a metodelor aplicative și interactive care să asigure activizarea structurilor cognitive ale elevilor și transformarea lor în coparticipanți la propria instruire și educație;
- contribuția individuală a elevului (documentarea din diferite surse de informare, observarea directă sau indirectă, exercițiul personal, experimentul etc.);
- dezvoltarea capacității de comunicare în situații diferite și în forme diverse;
- dezvoltarea capacității de abordare integrată a problemelor specifice mediului natural și a celor referitoare la dimensiunea socială, economică și culturală a realității spațiale;

- exersarea lucrului individual și în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice și a cooperării în realizarea sarcinilor de lucru;
- realizarea unor proiecte rezultate din experiența cotidiană, a unor proiecte de identificare a soluțiilor și de rezolvare a unor situații-problemă;
- utilizarea metodelor, a mijloacelor și a instrumentelor TIC/GIS în activitatea didactică.

În legătura dintre competențele specifice, conținuturi și activitățile de învățare, atât în proiectarea unităților de învățare cât și a instruirii propriu-zise, accentul este pus pe realizarea competențelor, prin conținuturile propuse și activitățile de învățare (care sunt sugerate ca exemple).

Activitățile de învățare au un caracter orientativ, exemplele propuse prin programa școlară sunt formulate cu un anumit grad de generalitate. Pentru a permite o abordare flexibilă, acestea pot fi selectate în funcție de conținuturile parcurse și de competențele specifice vizate. Profesorul trebuie să aibă capacitatea de a utiliza, diversifica și particulariza activitățile de învățare în funcție de resursele de timp, umane și materiale.

În cadrul *Conținuturilor* din prezenta programă se vor selecta *Aplicațiile practice/Studiile de caz* în funcție de resursele de timp și de particularitățile psihologice și cognitive ale colectivelor de elevi. Cadrele didactice pot realiza și alte activități practice decât cele indicate, evidențiind, astfel, caracterul pragmatic al disciplinelor.

Principalele dimensiuni vizate sunt:

- dimensiunea spațială – prin relaționarea permanentă între elementele geografice, istorice, lingvistice, culturale generale/globale și elementele corespunzătoare din orizontul local;
- dimensiunea percepției intuitive a proceselor și fenomenelor predominant observabile (direct sau indirect), care să aibă un aspect relevant pentru existența cotidiană a elevilor;

- dimensiunea interdisciplinară – prin posibilitățile fiecărei discipline de a conecta elementele naturale și umane cu cele specifice altor discipline;
- dimensiunea umană – prin specificul conținuturilor, cu finalități în plan social, politic și cultural;
- dimensiunea economică – prin prezentarea unor sisteme și particularități economice caracteristice;
- dimensiunea culturală – prin sensibilizarea la realizările majore ale umanității și ale poporului român;
- dimensiunea civică – prin înțelegerea și aprecierea diversității umane, prin toleranță și respect pentru diferitele sisteme de valori.

Actuala programă își propune să asigure dezvoltarea competențelor de utilizare a limbii române de către elevii din gimnaziu, pornind de la triplul statut al disciplinei: de limbă oficială a statului român, de limbă de școlarizare și de disciplină de studiu. În acest sens, competențele dobândite în cadrul acestei discipline au un caracter instrumental, pe de-o parte, sprijinind procesul de înțelegere și de învățare formală, informală și nonformală, iar, pe de altă parte, pe termen lung, acestea asigură dezvoltarea competenței-cheie „a învăța să înveți”. Ca limbă maternă, limba română se va studia pornind de la practica rațională și funcțională, raportarea la normă fiind mijlocul de corecție a erorilor, în scopul asigurării unei comunicări eficiente. Uzul rațional și structurat al limbii române reprezintă deopotrivă un instrument necesar codării/decodării mesajului din texte de diverse tipuri (orale și/sau scrise; continue/discontinue/mixte; ficționale/nonficționale), dar și una dintre finalitățile disciplinei, ceea ce conferă limbii materne rolul de instrument principal de acces la cunoaștere și de învățare pe tot parcursul vieții. De asemenea, în calitatea sa de disciplină de studiu, limba și literatura română se află în centrul construcției identitare, prin apelul la valorile culturale naționale și, prin studiul acestora, la modelul românesc al ființei, corelat însă cu valorile europene, interculturale și multiculturale. Tot în cadrul gimnaziului se formează gustul pentru lectură, pentru artă, limba și literatura română contribuind la formarea gustului estetic.

Finalitatea urmărită de programă este formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în scopul învățării, atât în cursul școlarității, cât și pe tot parcursul vieții; un

individ capabil să utilizeze limba română în scopul inserției sociale, ca limbă a schimburilor comerciale, sociale etc.; un individ care își asumă propria identitate lingvistică și culturală, fiind, în același timp, sensibil la valorile interculturale și multiculturale, în contextul (auto)descoperirii și al (auto)construirii.

În procesul de predare-învățare-evaluare, se face trecerea progresivă de la nivelul elementar de deținere a competențelor cheie (de la ciclul primar) la nivelul intermediar în gimnaziu, asigurându-se construirea nivelului funcțional din ciclul secundar inferior/superior) (v. Planul-cadru/01.04.2016/profilul absolventului/descriptivul fiecărui ciclu de școlaritate), respectându-se principiul gradualității achizițiilor.

Situarea elevului în centrul activităților destinate formării sale favorizează dobândirea de cunoștințe și abilități de operare cu acestea, cultivând atitudini care asigură adaptarea, controlul asupra propriei formări, respectiv, monitorizarea acesteia.

Competențele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale și scrise/a redactării, astfel încât absolventul de gimnaziu să facă din limba maternă instrumentul principal de:

- căutare, colectare, procesare de informații și receptare de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje/texte ascultate/texte citite;
- exprimare a unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare;
- participare la interacțiuni verbale în diverse contexte școlare și extrașcolare, în cadrul unui dialog proactiv;
- integrare a valorilor identitare, comunitare și estetice.

Principii didactice

Principiile didactice care trebuie să ghideze procesul de predare-învățare-evaluare sunt:

1. abordarea comunicativ-funcțională a conținutului lingvistic, pornind de la faptele de limbă, de la actele de vorbire și dobândind aplicație în utilizarea contextuală a cunoștințelor;

2. accentuarea caracterului interactiv al însușirii limbii, având în vedere impunerea abordării limbii nu ca sistem abstract de semne, ci ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării;

3. implementarea demersurilor didactice de însușire și exersare activă, implicativă, ludică a limbii;

4. susținerea perspectivei holistice asupra achiziției limbilor, prin proiectarea activităților didactice centrate pe dezvoltarea/exersarea integrată a competențelor de bază (receptare de mesaj oral, producere de mesaj oral, receptare de mesaj scris, producere de mesaj scris), într-o manieră complementară;

5. conceptele de gramatică, reprezentând noțiuni-ancoră, cu rol orientativ în exersarea contextuală a limbii, clarificarea lor având rolul de a susține gândirea metalingvistică, de a orienta mecanismele de autocorectare și de a motiva preocuparea pentru exprimarea controlată, pretențioasă, eficientă, racordată la specificul situației de comunicare;

6. stimularea gândirii creative prin limbă, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte propriile păreri, să accepte diversitatea de idei și opinii;

7. implementarea în conținut a viziunii identitare și interculturale, în vederea asimilării limbii prin conținuturi culturale reprezentative;

8. transpunerea activităților școlare în medii sociolingvistice reale, extrașcolare (de exemplu: organizarea activităților în medii extrașcolare de tip muzeu, cinematograf).

Competențele generale și competențele specifice conțin mai multe cuvinte/sintagme-cheie care trebuie să se regăsească în gândirea/proiectarea oricărui demers pedagogic la aceste discipline : spațiu-timp, limbaj de specialitate, gândire critică și reflexivă, comportament civic raportat la valori general acceptate social, diversitate socio-culturală, autonomie, responsabilitate, instrumente intelectuale necesare dezvoltării și educației permanente. În funcție de aceste repere esențiale pot fi selectate strategiile didactice adecvate

nivelului de evoluție și dezvoltare al copiilor (vârstă, context social-cultural, particularități ale grupului de elevi etc.) și se utilizează conținuturile considerate relevante. Exemplele de activități de învățare asociate competențelor specifice reprezintă sugestii care pot fi preluate, dezvoltate, adaptate sau înlocuite de către profesor cu cele mai potrivite situații și experiențe de învățare care să conducă la atingerea Țintelor educaționale propuse. Opțiunile, alegerile, deciziile sunt ale profesorului.

Conținuturile

Conținuturile sunt utilizate în activitatea de învățare desfășurată pentru formarea / consolidarea / dezvoltarea / exersarea unei competențe specifice. O competență specifică poate fi formată / consolidată / dezvoltată / exersată prin diferite conținuturi, în contextul în care competențele specifice se formează pe parcursul unui an de studiu și derivă din competențele generale.

Din punctul de vedere al conținuturilor, disciplinele abordate au în vedere următoarele elemente de structurare și abordare a acestora:

- ordonarea și selectarea conținuturilor pentru gimnaziu sunt în acord cu dezvoltarea structurilor de gândire disciplinară a copiilor;
- selecția conținuturilor are în vedere experiențele cotidiene de cunoaștere ale copiilor, raportate la vârsta acestora în ciclul gimnazial (10/11 - 14/15 ani);
- conținuturile propuse spre studiu solicită abordări transdisciplinare;
- ordonarea conținuturilor are în vedere principiul cronologic;
- conținuturile sunt grupate pe *domenii de conținut*. Fiecare domeniu de conținut poate să corespundă cu o unitate de învățare;
- toate conținuturile și studiile de caz sunt obligatorii; studiile de caz reprezintă, în unele situații, aprofundări ale temelor/subiectelor de studiu sau, în alte situații, elemente de conținut distincte;

- enunțarea conținuturilor în programă nu reprezintă o succesiune obligatorie pentru proiectarea didactică; utilizarea conținuturilor este determinată de logica demersului didactic individual și de adecvarea la competențele specifice vizate spre formare/dezvoltare;

- toate conținuturile și studiile de caz solicită abordări și din perspectiva educației civice;

- oferta de conținuturi creează posibilitatea proiectării din perspectiva dezvoltării personale a elevilor: educația pentru valori, atitudini și conduite adecvate social, dezvoltarea inteligenței emoționale;

- conținuturile sunt deschise oricărui dezvoltări în funcție de particularitățile grupului de elevi;

- oferă cadrelor didactice libertatea de a alege cele mai potrivite metode și mijloace de abordare a competențelor specifice și a conținuturilor;

- dimensiunea cantitativă a conținuturilor are în vedere numărul de ore rezervate disciplinei.

Ponderea acestor domenii de cunoaștere pentru fiecare clasă/grup este în acord cu principiile de structurare și abordare a conținuturilor enunțate. Fiecare domeniu de cunoaștere se află într-o relație directă cu competențele generale dezirabile pentru disciplinele din ciclul gimnazial. Această relație nu este una exclusivă, ci are în vedere țintele educaționale dominante pentru care domeniile de conținut sunt adecvate.

Programa propune conținuturi structurate pe teme care reflectă, la nivel de maximă generalitate, vârsta școlară a fiecărei clase/grup țintă. Astfel, se construiește treptat și concentric universul cognitiv al elevului de gimnaziu, valorificând orizontul specific fiecărei vârste. În lectura programei se propune să se țină cont de faptul că la nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/ sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg. Conținutul prevăzut în această programă propune un demers achizițional progresiv, „în spirală”, ceea ce presupune permanenta corelare pragmatică și funcțională dintre vechi și nou. Structurarea tematică a

conținutului permite exersarea unui vocabular și a unor acte de vorbire indispensabile dintr-o cultură comunicatională cotidiană, eficientă.

BIBLIOGRAFIE:

► *Legea Educației Naționale nr. 1/2011*

► *Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 3393 / 28.02.2017, MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE:*

- *Programa școlară pentru disciplina ISTORIE, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASELE a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina GEOGRAFIE, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina LIMBA LATINĂ, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina LIMBA FRANCEZĂ, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina EDUCAȚIE PLASTICĂ, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*

- *Programa școlară pentru disciplina EDUCAȚIE MUZICALĂ, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017*